

Féregyházán a közelmúltban 26 néptanácsi képviselő tartott megbeszélést a választókkal. A képviselők tájékoztatták a lakosokat a végrehajtó bizottság határozatairól, ugyanakkor arra hívták fel figyelmüket, hogy valamennyien vegyenek részt a betakarítási munkálatokban. Ezeken a gyűléseken összesen 29 javaslat hangzott el a lakosok részéről a község szépitésével, rendezésével kapcsolatosan. A képviselők a néptanács végrehajtó bizottságának tudomására hozták a lakosok javaslatait, amely már intézkedett is azok gyakorlati megvalósításáról. A lakosok javaslatára javították meg például a határban levő három kútát.

Közművelődés ★ Iróadalom ★ Művészet

Virgil Pănoiu két hónapja nem járt otthon. Azelőtt a gyermekek szobájukból gyakran hallották, hogy anya perelt vele, mert későn érkezett haza. Egyszer pedig az is megütötte a fülüket, hogy valaki-ről, bizonyos másik nőről beszélt. Apa válasza volt, nem hallatszott, hogy mit, de vastag hangjában bűntudat csengett, amint áthaladt az ajtó deszkáin. S egy napon aztán nem tért többé haza.

Amikor hajnalfele Răducu felrezzent, az ajtó alatt fény szűrődött át a másik szobából. Megértette, hogy anya egész éjszaka várta apát. Merőben nézte az ajtót, amely annyi heves vita titkát rejtette magába. És az ajtó alatt átszűrődő fénycsík, mintha feloldotta volna azt a bánatot, amely az utóbbi időben anyát hatalmába tartotta. Teltek a napok, az éjszakák és apa csak nem jött.

Răducu minden este igyekezett minél tovább ébren maradni, hogy meghallja, ha jön. Fel akart kelni, ámenni hozzá a másik szobába, hogy szemrehányással nézzen rá. De a fadradság az álom szakadékaiba taszította és csak másnap ébredt fel, amikor anya kiegészült, nyugodt hangján szólította őket: „Kéjtek, gyerekek!”

Ilyenkor elszaladt anyja mellett, a másik szoba felé igyekezett. A küszöbön azonban megtorpantott a hasztalan várakozás hevederének szorítása. Nem látott csak egy megvetett ágyat. A másik úgy volt, ahogy rendszerint este is lenni szokott: megdermedve, elhagyatva, várakozva az emberre, aki belé fektüdjön.

Egy napon valami lást hozott a postás. Anya elvette, visszatért a szobába és az egyik székre telepedve rajta fejtette szemét a pecsétekkel tarkított írásra. Răducu csak annyit látott, hogy a papíros sarkára ezt írták: „A törvényt...”

A nyokaig maradt így, s Răducu ott állt mellette, Gina pedig könnyekben remegő szemmel a közel székre telepedett. Aztán nagy sokára felállt anyja megremegett, mintha a vállára nehezedő súlyos terhet akarná lelézni. Milyen büszke asszony volt! Megfogta Răducu kezét és Gina pillantva szélle, fátyolos szemével, csak ennyit mondott:

— Apa nem tért vissza többé... Válopt indított a törvényeknek.

A „válopt” kifejezés kezdett sötét körvonallakkal kirajzolódni Răducu agyában és mélyen belejárta hasított apa hosszadalmas hiányának mélysegei. Látta a szeretetét, mint mások, olyannak, amilyen volt; fogadni a küszöbön, karjába ugrani, levenni a szemüvegét: „Meg akarom pusziálni a szemedet apa”, ahogy picit korábban mondta Răducu. Ugy hiányzott ez azon az estén.

Anyához bujt, érezte remegni a kezét s a köny, amely pillán csillogott egyre terjedt. Átfogta anyá dékát, mint valami támaszt, reménység, új erő buggyant fel benne, melegséggel árasztotta el és mintha anyát is felmelegített volna, mert a fluza mosolygott. Mégis panasz hullámozott hangjában amikor megszólalt:

— Rendes ember lehetett volna... s még ő indít válopt.

Răducu szerette volna, ha a fiuk az iskolában nem tudják meg. Igaz, a szünetben már nem játszadozott velük, nem szökdelt már az iskola mögötti tén. Ha játszanak, azt mondta, hogy beteg. Egy napon azonban Missu Vădescu, nagy hangon elkiabálta az osztályban, hogy Răducu apja elhagyta családját. Valamennyien csodálkoztak, csak Stelica Vanghele nem, akinek apja négy év előtt távozott el a családtól. Răducu tudta, hogy Stelica apja részegkedett, nem adott pénzt haza és az anyja nehezen tetette életét a négy gyermekkel. Răducu sokszor adott a fiúnak titórlábjából miközben Stelica az utolsó falatot bekapta, szemében, halvány mosolyában hálá re-megett.

Megtudta az egész iskola, s öt nap múlva utánuk indult Pănoiu mérnök börtényi címére a 14-es iskola pionír egységének levele. A levelet csak Răducu nem írta alá.

★
Gina elvette az asztalról a postás által ott hagyott értesítést, rápillantott, majd anyja ágya melletti éjjeliszekrényre tette.

— Tessék... fuji egyet mérgebből Răducu, pénz is kapunk postautalványon, majd rövid gondolkodás után szomorúan tette hozzá: „A vágyakozást nem lehet elküldeni...”

— Miket beszélsz?
— Nem lehet elküldeni!
— Mit?
— A vágyakozást... posta-utalványon.
— Lehet, hogy apa azért gondol rá, mondotta békülé-

Nicolae Busuioac:

RĂDUCU

A napokban jelent meg a Scriusl Bănăţean 6. júniusi száma. Az irodalmi folyóirat Alekszandr Tvardovszkij, Eusebiu Camilar, Dimitrie Rachici, Leonida Neamtu, Horia Zilieri, Constantin Pană és Nicolae Tirioli verseit, Laurenţiu Cernă, valamint Nicolae Busuioac karcolatait Ion Arlesanu riportját és Virgil Birou tanulmányát közli.

A Scriusl Bănăţean Irodalmi körök alkotásából című rovatában Eugen Rizoianu, Mandici György, Petru Musta, Pavel Lungu és Vlad Bănăţeanu írásai jelentek meg.

A folyóirat a fentiekben kívül gazdasági irodalmi és színházi szemléket, időszaki szemelvényeket, megjegyzéseket és szerkesztői üzeneteket tartalmaz.

A Scriusl Bănăţean e számából közöljük Nicolae Busuioac alábbi karcolatát.

kenyén Gina, átment a másik szobába s megkísérelte megoldani a számtalan feladatot, amelyel eddig is bibelődött.

— Azt csak hidd te... követte Răducu, miközben elvette a könyvet az íróasztalról. Az egyik karosszékre ereszkedett, de képtelen volt olvasni.

Apja képe ott tükröződött lelke mélyén, ellentétes érzelmekkel körülvéve. S ezek az érzések annak arányában ritkultak, amint a körülötte lévő üres szoba, melyből hiányzott az apja, mind jobban és jobban kirajzolódott; a szoba, az

sej tell, kissé felfelé kunkorodó pillája fekete szemel elborult. Răducu karjaiban megréztak az izmok, készen állt arra, hogy apja nyakába ugorjon. A férfi is akarhatott valamit...

— Ez a csemetéd? — hallotta a flu az asszony hangját.

Răducu bőve dermedt, apja arcára pedig a nyugtalanság árnyéka borult. A homlokát keresztirányú szelős barázdák feldagadt és erősen lüktetett.

— Gyere, menjünk, rántott egyet rajta a nő.

Iszák Márton:

SZÉKELYTÁNC

egész füres ház, apja tömör jelenléte nélkül, férfias hangja nélkül, amely bátorságot és bizalmat adott, szertefoszlott, mintha tájfun ragadta volna el s emelte volna a magasba, hogy összezuhan valamely sziklán. „Kire üttsz te, Răducu?” kérdezte néha az apja. „En azt mondom, hogy hozzáam hasonlítasz, választott önmagának, akaratos vagy, lehet hogy tevével dőlve, mindent egyszerűen szeretnél magadba szippantani... Tel tel!” S meghuzta a gyereket orrát.

Ilyenkor Răducu átfogta karjával a nyakát, orrácskáját orrához szorította s ferden bele-nézett apja rövidlátó szemébe.

Mintha már mindennek semmi értelme sem volna most, amikor apai szeretete hamisnak bizonyult.

— Tudod Gina... törte meg a csendet Răducu. Kétszer ke-restem apát. Vártam, hogy kijöjjön a gyárból. Először nem vett észre. Gyorsan beszélt a kocsiba és elhajtott. Másodszor... akkor...

Nem bírta tovább mesélni. A könyvre szegezte szemét, mintha olvasna, de pilláira könny-cseppek gyűltek s nem látott többé semmit. Agyában újra testet öltöttek az akkori képek...

...Azon a napon is várta. Mellette csoportosan haladtak el a férfiak és nők, akik a gyár széles kapuján öbzöltek ki. Félorra mulva megjelent apa is. Fáradtan tűnt, gondolataiba mélyedt. Fihaladt mellette és nem vette észre Răducut, aki néhány méternyi távolságra követte őt.

Az utca sarkán várta egy nő.

— Apa... csak ezt tudta ki-nyögni Răducu.

Apja megfordult. Hátra tekintett a nő is. Názv. kifejezés-

vele? Răducu most is ezen töprengött: beszélni szeretett volna apával. Hogy mondjon neki valami különlegeset... de ő messze volt s Răducu mellett csak Gina állt sóhajtozva és a szeme mintha könnyes lett volna.

De... ha legalább szebb lenne mint anya! — szaladt ki a flu száján.

— Tényleg nem szép? kérdezte Gina kíváncsiságtól és könnyből égő szemmel.

— Nem hát... azaz, hogy igen... zavarodott össze Răducu. De nem szebb mint anya, tört ki aztán. Mert anya nem piroslja magát... De jó és szeret bennünket...

Gina szemére tapasztotta kezét és sirni kezdett. Răducu pedig érezte, hogy büszkén ki kell jelentenie:

— Ha megnövök, én nem teszek úgy, mint apa!

— Te jó vagy Răducu — sóhajtott Gina.

— Holnap van a tárgyalás és minket is oda hívtak. Răducu meghuzta a homlokába hulló hajfűrőt, táskájába tette a könyvet és nem szólt többé semmit.

★
A törvényszék folyósóján Răducu lelkébe vegyes érzelmek fészkeltek be magukat. Különböző emberek láttak. Egyesek hangoskodtak, mások bűntudatos surrantak el az ajtó előtt. Nagykutatásuk ügyvédek szaladtak teremtől-teremig egy-egy nevet kiáltva.

Răducu anyja és Gina mögött lépkedett, félénken, meghatározhatatlan érzelmekkel tekintett körül. Ide-oda nézelődött, hátha megpillantja apát.

Amikor a terembe lépett, a tárgyalás már megkezdődött. Először azokra tekintett, akik a magas dobogón ültek és egy pillanatra úgy tűnt neki, hogy a középső Prodan tanító. Csak a szemüvege volt más.

Körülnézett a teremben. Valahol hátul, egy padon ült az apjuk. Intett a flunak a fejével, hogy jöjjön ki. Răducu megértette, hogy beszélni akar vele. Felállt ő is anyja mellől, aki nem kérdezett semmit. A folyósón érte utol apját. Ott állt egyik ablak mellett, őt várta.

— Răducu... tudod... azt szeretném, ha velem maradtál, sugta apa reszelő hangon, melyet a flu nem ismert. „Ugy tűnt neki, hogy a büszke tartású férfiből nem maradt más, csak e szánalmas figura, amely elhomályosította a késő esteen oly nagyon várt apa alakját. A flu felnézett rá, mintha le akarná olvasni arcáról érzelmait és egy gondolat-forgatag viharzott át agyán. Érezte, hogyan öntik el a könnyek a szemét. Látta anyát egyedül, ajkára fagyott fájdalommal. Őt, aki mindent nekik adott, aki nyugodt mozdulataival töltötte be a házat, szinte rejtgetve lényét férj előtt. Látta apát, olyannak amilyen mások volt, tömörnek, tekintélyesnek, amint minden tetteben magabiztonságot terjesztett maga körül. És most előtte valami nagy-nagy teherlő hallottan állott a férfi, akinek hangján áttört a kérs.

Mindez pillanatok alatt ötlött észébe és amikor apa megkísérelte, hogy mondjon még valamit, ellillant mellőle és visszatért a terembe.

Dél elmúlt már, amikor szült szölkötök.

Apa igyekezett feszletlenül lépkedni. Felállt anyja is a gyerekek mellől és előlépett. A fából készült korláthoz érve, apa félre állt s engedte, hogy anyja lépjen be először.

(Folytatása a 4-ik oldalon)

VASILE ALECSANDRI

Száznegyven évvel ezelőtt, 1821. július 21-én született Vasile Alecsandri, neves román költő, korának haladószellemű bajnoka. Mint Bălcescu kortársa és forradalmi eszméinek hordozója, alakja kiemelkedik a negyvennyolcas Moldvai forradalomban. A költő a két román fejedelemség egyesítésének bátor, fátadhatatlan harcosa, majd szemtanúja a török elleni függetlenségi harcnak, amely nemcsak mély nyomot hagyott lelkivilágán, de gyökeres fordulatot jelentett költészetében is. Szakított a régi hagyományokkal, s a francia klasszicizmus helyett a román írók közül elsőként szólaltatja meg írásműveiben a néptömeget. Nagyon szépek az elnyomott román parasztek keserves életéről, a hazai tájról szóló versei. Nemcsak költő és népdal gyűjtő, hanem egyike a hazai színháztárs megalapítóinak.

Az alábbiakban közöljük a nagy költőnek a román katonákról szóló versét, melyben látnoki erővel csillantja meg az elnyomott nép szabad, napfényes holnapját.

Vasile Alecsandri:

Cda a román katonákhoz

Hazánk ifju katonái, sok acél-kard, tiszta homlok! Mint a régi sas, merészek, bátrak, mint a bérci sólymok! Voltam én is ifju egyszer s énekeltem mult dicsőség Fénylő napjait és pártját ritkító sok búske hősét.

Kik ódon nemcs nevékhöz újdon hírnevet szerettek S Duna, tenger hordta hangját habja hátán egyre messzebb! Így jövök mostan köztetek údvözlettel, télt pohárral. Lelkem lángja is felizzik, szívem is magasba szárnyal. Mint legendás hős vitézre, büszkén pillantok feleték, Kik komázok a halállal, kiknek semmi ez az élet, Kik kemény kezükkel tettek bizonyoságot a világnak, Hogy a sólyom sólymot költ ki s tölgyből újra tölgyfa támad!

Le a nagytól a kicsinyig, mint kire nagy jövő várna, Allatok ti mindahányan a dicsőség oldalára. És azóta századunk is jobban látja már a multat S véle egy sorban beszélő rólátok is megtanulhat, Mert, mint fény ha hull a földre: tetteitek mutatja hűen, hogy a multban kik valánk mi s kik leszünk az új jövőben!

Hadfiak köszöntekek hát! Ég segítsen, azt kívánom, Áttörni dicső erővel kö-erődön, lomha váron, Mint az ágyuk Rahovánál, Grivicanál a gyalogság S valamennyi Plevna táján, hol román hadak taposták Széjjel Ozmán Gházi népet s kisdéd ország tiszta kardja Vonta egy nagy birodalom régi sorsát más utakra.

Ó, ti törzsköcs vitézek!... Hallga, mintha óceánnak Habja zugna, véghetetlen zongó zengés hangja támad! Ez a nemzet szívverése, mely a messi távolokban Forró, bátor szívetekkel mindig egy ütemre dobban. Lassu könnyek hő esője azért, kik már elestek, Éljen harsogó kiáltás, mert a győztesek ti lesztek!

Ó, román népi Ott a messi szemhatáron íme virrad! Látjátok-e enyhe lángját fellobogni tiszta pírak, Amint áttör századoknak lusta éjén, vakolatén? Ezt a hajnalat várta népünk, mindig ezt remélte régen, Hisz az élet fénye támad, hajnalcsillag kél az égre, És napunk: a függetlenség harcaikat tiszta ékel

Hős legények! Ha majd tüzhöz edzett szívvel visszatértek Oda, hol most tüzhelyétől kedves nő sóhaj feleték, Mind kitödül gyermek és agg, jó az asszony s férfi — szóval Jó a nép és mint királyt üdvözöl kenyérről-sóval S a vitézi fön, amelyet hírnév zöld babérja fűd be, Volt dicsőség s új dicsőség olvad egybe mindörökre.

Csak előre hát, előre! Mert a multunk felragyog mal Moccan földalatti ágán a jövődő drága magval Szívem büszkeségtől lángol s az növesztí égre hűjét És vele egy lángban izzik most az egész ébredő népi Immár boldogan halok meg, mert való lett álmaimkhóli Ismer minket a világ már: románt mond s vitézre gondol. Mircesti, 1877. november 28. Szemlért Ferenc fordítása

A barátság előadása

Péntek este az Aradi Állami Színház termében a Magyar Néphadsereg Központi Együtt-tese ének és tánc műsora mutatott be.

A színház nagyszínpadán zsúfolásig megtöltött közönség előtt a szomszédos testvéri ország művészei tömegdalokat és opera kórusokat, népi és témás táncokat, népi hangszerszólókat mutattak be, amelyek minde-keletűt az előadás tökéletességével, magas művészi színvonalával ragadták el a közönséget.

A legnagyobb tetszést aratott számok az énekek által bemutatott magyar, szlovét és román dallamok, a huszár-tánc és a leányok táncja című tá-mástáncok, valamint az elő-adás befejezését képező barátság táncja voltak.

Az előadás hozzájárult a testvéri magyar nép népzenei kincsének megismeréséhez és a román és magyar nép közötti rendíthetetlen barátság elmélyítéséhez.

Városunk dolgozói meleg fogadtatásban részesítették a magyarországi művészeket és elő-adás után szép virágcsokrokkal köszöntötték őket.

A világ legnagyobb könyvtára

Novoszibirszkben (Nyugat-Szibéria) kezdték a világ legnagyobb tudományos-technikai könyvtárának építését. E hatalmas könyvtár a városban munkálkodó tudósok, a Szovjetunió Tudományos Akadémiajának, valamint Tomszk, Irkutsk, Krasnojarszk és más közeli városok rendelkezésére áll majd. A könyvtár 10 millió példányszámát tizenhat teremben helyezik el.

A könyvtár építésénél felhasználják a mai, korszerű műépítéset vívmányait.

A testvériség könyvei

Tudor Arghezi nevét évtizedek óta ismeri az olvasóközönség. A mai irodalomkritika — Eminescu óta — a legnagyobb román költőnek tekint. Életműve — erős népi gyökerekből sarjadva — a román nép alkotókészségének hatalmas eredménye. A klasszikus hagyomány és az új, szocialista tartalom ötvöződik igazi harmóniába Arghezi költészetében. Különösen hatásoak a mult nagy forradalmi harcáról írott költemények. Az elmúlt években több magyar nyelvű válogatást látott napvilágot eddigi köteiből. A most Budapest

megjelent *Testamentom* című gyűjtemény a legkiválóbb műfordítók Arghezi tolmácsolását gyűjtí egybe. A hazaiak közül Franyó Zoltán és Szemlért Ferenc a legkiválóbbak. Az izékes kiállítású kötet — Arghezi előszavával — értékes dokumentuma a két nép testvériségének. Szerkesztője, Domokos Sámuel, a költő valamennyi eddigi kötetéből válogatta össze a közölt verseket.

★
Petőfi verseit több, mint száz éve fordítják román nyelvre. Szocialista könyvtadunk külö-

nös gondot fordít arra, hogy a nagy, haladó írók életműve eljusson minden olvasóhoz. 1946 óta Mihai Beniuc, Emil Gjurglu, Eugen Jebeleanu, Costa Carel és mások tolmácsolásában, szinte minden Petőfi vers megjelent. Most — írodalmunk régi, érdemes fordítója, Eugen Jebeleanu — Versuri című kötet adta a költő legszebb forradalmi verseit. A gondos válogatás és a művészi fordítás, magvas előszóval, mindenki számára hozzáférhetővé teszi a nagy remekíró alkotásait.

(F. d.)

ELSŐ LÉPÉSEK...

Az utóbbi évek során többször is történt kísérlet kulturális csoport szervezésére a Polychrom festékgyárban. És noha a fiatalok jó része szívesen kapcsolódott volna be a gyár művelődési életébe, a dolgozók pedig örömmel várták a kultúrelőadást — női szereplők hiányában rendszerint sikertelen maradt a próbálkozás.

Aztán ez a kérdés is megoldódott: a csomagolásnál nőket alkalmaztak, akik közül többen hajlamosak és kedvet éreztek a kultúrszereplőben való részvételre. Meisel József kultúrelőadó szervező munkája nyomán Bréger Margit, Auszterlitz Ilona csomagolóknak, Bertész Lora tisztviselőnek, Clumpe Florian festékgyártó és mások elhatározták, hogy részt vesznek az újonnan létesült rigmusbrigád tevékenységében. S az 58 éves Costache Elisabetának a kultúrmunkában való lelkes részvétele valóssággal magával ragadta a fiatalabbakat, akik most már alig várták a próbát megkezdését. Persze a rigmusbrigád el sem képzelhető zenekészlet nélkül. Viczkus Lajos vállalkozott arra, hogy szakszofonon játszik, Tatcu Ioan gitárt, Ti Ion pedig akkordeont választotta. Így hát rövidesen meg is alakult a festékgár műkedvelő együttese.

Természetesen a műkedvelő csoport tagjainak lelkesedése, munkavágya ellenére is még igen sok volt a tennivaló, hiszen hozzáértő vezetés, megfelelő művészeti irányítás nélkül nem sok eredményt tudtak volna elérni. És ekkor Meisel József kultúrelőadóknak jó ötlete támadt: a November 7 gyár klubjának vezetőségéhez fordult támogatásért. Kérésüket nemcsak meghallgatták, de nyomban segítséget is nyújtottak a kezdőknek tehetségük kibontakoztatásához. Petre Ana, a November 7 gyár rigmusbrigádjának vezetője elvállalta az irányítást és azt, hogy segédkeztetést nyújt a kultúrelőadóknak a műsor megrendezésében is.

Miről szólnak ezek a műsor-számok? A hallgatóságot megismertetik elsősorban azokkal az elmunkásokkal, akik tervfeladatait maradéktalan teljesítésével kifizetés nélkül a műsorhoz járulnak. Ezek közé tartoznak Györi Pál, Prodancu Grigor festékeverők, Lajos József többszörös újtó és mások. A Fogel Péter, Mayer Ferenc és Virasztó Ferenc által vezetett munkabrigádok elismerésre méltó munkájukkal

összönzőleg hatnak társalkra is. A dicsőretnen kívül a brigád arról sem feledkezik meg, hogy letelepessze a közvélemény itélőszékét azokat a hibákat, amelyek akadályozzák a termelés jó menetét. Így elmarasztalták Varga Sándor és Mihut Gheorghe dolgozókat, akik több ízben későn jelentek meg munkahelyükön és ézálalt gátolták a munkát.

A festékgyári együttes tagjainak tettvégya, s nem utolsósorban a November 7 gyár klub vezetőségének testvéri segítő-készsége hamarosan meghozta az eredményt. A hetente kétszeri, majd utóbb csaknem naponta rendszeresen megtartott próbák biztosították az előrehaladást. A próbákban, az együttes vezetésén kívül Kádár Ilona élesztőgyári dolgozó is rendszeresen részt vett a November 7 gyárból, aki rátermettségével, jó előadókészséggel, ösztönző hatást gyakorolt a kezdő műkedvelőkre. A mintegy három hétig tartó fáradságos munkát nemcsak siker koronázza. Városunk legifjabb rigmusbrigádja a tapasztaltabb, már több évi gyakorlat-

tal rendelkező November 7 gyári kultúrszereplővel együtt közös előadást rendez. A gyár életét tükröző műsoron kívül a „Három kívánság” című egyfelvonásos vígjátékot is bemutatják, amely előreláthatólag megnyeri a nézőközönség tetszését.

Lengyel Helén

Anastasiu Anastasie: Nálunk is ég majd Ijics lámpája

a szocialista szektor és magánszemélyek számára
A munkálatok jó minősége biztosítva!

